

GI-DEC-DS-137/02

(dotyczy spełnienia przez administratora danych przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych)

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., Nr 98 poz. 1071, z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r., Nr 101 poz. 926), art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447 z późn. zm.) oraz § 1 ust. 5 i § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków emitowania obligacji skarbowych oferowanych w sieci sprzedaży detalicznej (Dz. U. Nr 38, poz. 369 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Skarżącego, dotyczącego nakazania usunięcia jego danych osobowych ze zbioru prowadzonego przez Spółkę,

odmawiam uwzględnienia wniosku.

UZASADNIENIE

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło pismo Skarżącego, w sprawie przetwarzania jego danych osobowych przez Spółkę. Skarżący poinformował, iż w 2001 r. nabył 2-letnie obligacje Skarbu Państwa na okaziciela, w związku z czym jego dane osobowe zostały umieszczone w rejestrze prowadzonym przez Spółkę. Skarżący podniósł, iż podmiot ten "bezprawnie zapisał" jego dane osobowe oraz "przetwarza je dowolnie, udostępnia Ministrowi Finansów i podległym organom". Skarżący wystąpił do Spółki z żądaniem, aby ta usunęła przedmiotowe dane z prowadzonego przez siebie rejestru. Wobec odmowy uwzględnienia powyższego żądania, Skarżący zwrócił się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o "przymuszenie" Spółki do spełnienia jego żądania.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podjął działania mające na celu wyjaśnienie przedmiotowej sprawy.

Z wyjaśnień udzielonych przez Spółkę wynika, iż ww. podmiot, działając jako "Agent Emisji" obligacji Skarbu Państwa, przetwarza dane osobowe Skarżącego w zbiorze nabywców obligacji na rynku pierwotnym, w celu obsługi świadczeń z zakupionych obligacji Skarbu Państwa. Jako podstawę prawną Spółka wskazała przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447 z późn. zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków emitowania obligacji skarbowych oferowanych w sieci sprzedaży detalicznej (Dz. U. Nr 38, poz. 369 z późn. zm.) oraz listami emisyjnymi Ministra Finansów w sprawie emisji obligacji. Do nadesłanych wyjaśnień Spółka załączyła prospekt emisyjny Ministerstwa Finansów i list emisyjny w sprawie emisji obligacji skarbowych, stanowiący standardowy wzór dokumentów informacyjnych udostępnianych wszystkim klientom Spółki (ww. dokumenty znajdują się w aktach sprawy).

W dniu 14 czerwca 2002 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło pismo Skarżącego, w którym wniósł o wydanie decyzji administracyjnej w przedmiotowej sprawie.

W dodatkowych wyjaśnieniach złożonych w dniu 1 lipca 2002 r. Spółka poinformowała: "Skarżący nie składał dyspozycji przeniesienia obligacji na rachunek papierów wartościowych" oraz "Spółka nie przekazywała danych osobowych Skarżącego innym podmiotom a w szczególności Ministerstwu Finansów".

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r., Nr 101 poz. 926), zwana dalej ustawą, określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ustawy). Przesłanki przetwarzania danych określone zostały w art. 23 ust. 1 ustawy, przy czym podmiot przetwarzający dane winien wykazać się co najmniej jedną z nich, aby jego działanie mogło być uznane za zgodne z prawem. Na podstawie ust. 1 pkt 2 wskazanego powyżej artykułu, przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy zezwalają na to przepisy prawa. Ustawa o ochronie danych osobowych odsyła zatem do przepisów szczególnych regulujących działalność określonych podmiotów i instytucji, wskazujących w jakich przypadkach mogą one przetwarzać dane osobowe.

Przetwarzanie danych osobowych nabywców obligacji Skarbu Państwa przez Spółkę odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447 z późn. zm.), ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.) oraz przepisów - wydanego na podstawie art. 55 ustawy o finansach publicznych rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków emitowania obligacji skarbowych oferowanych w sieci sprzedaży detalicznej (Dz. U. Nr 38, poz. 369 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, obligacja skarbową jest papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży w kraju lub za granicą, oprocentowanym w postaci dyskonta lub odsetek. Obligacje skarbowe oferowane w sieci sprzedaży detalicznej są obligacjami na okaziciela (§ 1 ust. 5 rozporządzenia). Przez rejestr nabywców obligacji rozumie się rejestr, prowadzony m.in. przez agenta emisji, zawierający zapisy, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. W rejestrze ujawnione są osoby, które nabyły obligacje na rynku pierwotnym, oraz kolejni posiadacze obligacji, jeżeli obligacje nie zostały zdeponowane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez uprawnione podmioty lub na kontach uczestników bezpośrednich Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych (§ 2 pkt 3 rozporządzenia). W myśl postanowień wskazanego powyżej art. 9 ust. 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, za rachunki papierów wartościowych uważa się również zapisy dokonywane przez podmioty biorące udział w oferowaniu papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej, o ile identyfikują one osoby, którym przysługują prawa z papierów wartościowych (z zastrzeżeniem art. 133 ust. 2 tej ustawy).

Analiza cytowanych powyżej przepisów prowadzi do wniosku, iż Spółka - jako agent emisji - jest uprawniona do przetwarzania w prowadzonym przez siebie rejestrze, danych osobowych wskazanego w tych przepisach kręgu nabywców obligacji na okaziciela emitowanych przez Skarb Państwa, w tym danych Skarżącego. Podkreślić należy, iż Spółka nie jest zobowiązana do uzyskania zgody ww. osób na przetwarzanie ich danych dla realizacji celów wskazanych w powołanych przepisach. W sytuacji, gdy przetwarzanie danych odbywa się na podstawie przepisu prawa, administrator danych nie musi legitymować się inną przesłanką legalności przetwarzania danych, w omawianym przypadku zgodą osoby, której dane dotyczą. W "Komentarzu do ustawy o ochronie danych osobowych" J. Barta, R. Markiewicz (Zakamycze 2001), autorzy wskazują, iż " (...) W sytuacjach, w których dopuszczalność przetwarzania danych osobowych ma swoje niewątpliwie, wyraźne oparcie w przepisach prawa (...), administrator danych nie powinien zwracać się ("dodatkowo", "nawszelki wypadek") o udzielenie zgody na przetwarzanie tych samych danych od zainteresowanych podmiotów. Takie zachowanie, po pierwsze,

mogłoby bowiem budzić po ich stronie mylne przekonanie, iż mają swobodę wyboru, iż mogą zabronić (odmówić) przetwarzania danych, a w konsekwencji prowadzić do niepotrzebnych sporów i zaskoczenia (...)".

Skarżący zakwestionował zasadność umieszczenia i dalszego przetwarzania dotyczących go danych w ww. rejestrze wskazując, iż "W języku polskim "okaziciel" oznacza tego który papier okazuje i realizuje bez podawania danych osobowych". Skarżący poinformował ponadto: "(...) wystąpiłem do Spółki z żądaniem wykreślenia z rejestru moich danych osobowych jako, że nabyłem obligacje na okaziciela". Wobec powyższego należy wskazać, iż umieszczenie danych osobowych nabywców (ew. późniejszych posiadaczy) obligacji w rejestrze prowadzonym przez agenta emisji nie zostało uzależnione od rodzaju nabytych przez te osoby obligacji. Przepisy powołanego powyżej rozporządzenia nie wprowadzają bowiem pojęcia obligacji imiennych - obligacje skarbowe oferowane w sieci sprzedaży detalicznej są wyłącznie obligacjami na okaziciela. W konsekwencji w przedmiotowym rejestrze przetwarzane są dane tych osób, które nabyły obligacje na okaziciela na rynku pierwotnym (ew. nabyły je później), z wyłączeniem sytuacji, gdy obligacje zostały zdeponowane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez uprawnione podmioty lub na kontach uczestników bezpośrednich Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych. Skarżący nabył obligacje skarbowe, które nie zostały następnie przeniesione na wskazane powyżej rachunki lub konta - nie złożono stosownych dyspozycji dotyczących ich przeniesienia. Wobec powyższego Spółka przetwarza dane osobowe Skarżącego w prowadzonym przez siebie zbiorze - rejestrze nabywców obligacji na rynku pierwotnym. Zbiór ten, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie danych osobowych (art. 40 ustawy), został zgłoszony do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Należy również zaznaczyć, iż prowadzenie ww. rejestru nie pozbawia przedmiotowych obligacji przymiotu obligacji na okaziciela. Stosownie bowiem do § 3 rozporządzenia, obligacje dopuszczone do publicznego obrotu z mocy prawa nie mają formy dokumentu i są rejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. Osoba dokonująca zakupu obligacji w drodze subskrypcji ew. w punktach obsługi klienta lub za pomocą systemów teleinformatycznych otrzymuje wyłącznie potwierdzenie nabycia obligacji. Oznacza to, iż Skarżący nie pozostaje w faktycznym posiadaniu obligacji na okaziciela w formie dokumentu, a jego uprawnienia, w szczególności prawo do wypłaty odsetek (§ 20 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia), czy też wykupu obligacji (§ 21 ust. 4 oraz ust. 5 rozporządzenia), mogą być realizowane na podstawie "zapisów" w rejestrze nabywców obligacji prowadzonym przez agenta emisji. Wobec powyższego, w przypadku usunięcia danych osobowych Skarżącego z rejestru nabywców obligacji, realizacja przysługujących mu uprawnień stałaby się niemożliwa.

Podkreślenia jednocześnie wymaga, iż wprawdzie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy, każdej osobie przysługuje prawo do kontroli danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych, jednakże prawo do wniesienia pisemnego, umotywowanego żądania zaprzestania przetwarzania jej danych ze względu na jej szczególną sytuację, wynikające z postanowień pkt 7 ww. artykułu, przysługuje wyłącznie w przypadkach określonych w art. 23 ust. 1 pkt 4 (gdy administrator przetwarza dane dla wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego) i pkt 5 ustawy (gdy administrator przetwarza dane w związku ze swoim prawnie usprawiedliwionym interesem). Spółka przetwarza dane osobowe Skarżącego na podstawie przesłanki z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, czyli na podstawie przepisów prawa, w związku z czym Skarżący nie może w przedmiotowej sprawie skorzystać z uprawnień wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 ustawy. Skarżący może natomiast realizować inne uprawnienia przysługujące mu na mocy przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności te określone w art. 32 ust. 1 pkt 1-6 tejże ustawy.

W świetle powyższego brak jest podstaw do nakazania Spółce usunięcia danych osobowych Skarżącego z prowadzonego przez ten podmiot rejestru nabywców obligacji na rynku pierwotnym. W konsekwencji niezbędne jest wydanie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych decyzji odmawiającej uwzględnienia wniosku Skarżącego, w którym domagał się nakazania usunięcia

dotyczących go danych ze wskazanego powyżej zbioru.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.